

**Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa
dla klasy I szkoły ponadpodstawowej (liceum i technikum) – reforma 2022**

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
1. Lekcja organizacyjna	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).
Dział I. Bezpieczeństwo państwa					
1.1. Polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa	Uczeń: – wymienia rodzaje bezpieczeństwa, – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności RP, – wskazuje czynniki zagrażające bezpieczeństwu państwa, – rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny.	Uczeń: – rozumie pojęcia: polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa, – wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa, – zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie	Uczeń: – rozumie istotę problemu bezpieczeństwa, – zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, – wymienia strategiczne cele bezpieczeństwa politycznego państwa.	Uczeń: – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności Rzeczypospolitej Polskiej, – identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa.	Uczeń: – wymienia zdania poszczególnych ogniów wchodzących w skład podsystemu pozamilitarnego, – potrafi omówić sytuację geopolityczną Polski po 1989 r., – przygotowuje prezentację przedstawiającą zmiany granic Polski w okresie od XVII do XX wieku.

		obronności, -rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter związków między nimi.			
1.2. Zarządzanie kryzysowe	Uczeń: – rozróżnia zagrożenia czasu pokoju, – zna przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem.	Uczeń: – orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę, – wyjaśnia znaczenie pojęcia siatka bezpieczeństwa i infrastruktura krytyczna.	Uczeń: – dokonuje analizy i omówienia wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne: stan wojenny, stan wyjątkowy, stan klęski żywiołowej).	Uczeń: – wymień etapy zarządzania kryzysowego, – omawia system zarządzania kryzysowego na poszczególnych szczeblach administracyjnych.	Uczeń: – przygotowuje informacje dotyczące stanów nadzwyczajnych ogłoszonych w Polsce w XX wieku.
1.3 Siły Zbrojne RP. Formacje służb mundurowych	Uczeń: – potrafi wyjaśnić, czym są Siły Zbrojne i jakie są ich zadania.	Uczeń: – omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, – wie, kto kieruje Siłami Zbrojnymi w czasie pokoju i w czasie wojny.	Uczeń: – omawia zadania, struktury oraz przykładowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej,	Uczeń: – omawia podział i zadania jednostek wchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.	Uczeń: – przygotowuje prezentację dotyczącą uzbrojenia i wyposażenia wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych RP,

			– zna i wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym Obrony Terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb.		– zdobywa z różnych źródeł informacje na temat misji pokojowych, w których biorą udział SZ RP.
1.4 Powinności obronne obywateli	Uczeń: – wymienia powinności obronne obywateli, – wymienia konstytucyjne obowiązki obywatela.	Uczeń: – wie, w jakich sytuacjach obywatel może być powołany do Sił Zbrojnych RP, – rozumie pojęcia: świadczenie osobiste i świadczenie rzeczowe, – omawia obowiązki obywatela wobec ojczyzny, – wyjaśnia, czym jest powszechny obowiązek obrony.	Uczeń: – zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, np.: Liga Obrony Kraju, Polski Związek Strzelecki „Strzelec”, – wymienia i omawia powinności obronne obywateli RP, – wymienia i omawia formy powszechnego obowiązku obrony, – zna i wymienia nazwy formacji mundurowych układu pozamilitarnego państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa.	Uczeń: – wymienia i omawia zadania obronne, które można realizować w czasie pokoju, – uzasadnia konieczność uczestnictwa w ćwiczeniach samoobrony na wypadek działań wojennych, – zna pojęcia: żołnierz rezerwy, ryczałt.	Uczeń: – zna zakres działania wojskowych komend ubezpieczeń, – lokalizuje w swoim miejscu zamieszkania wojskowe komendy ubezpieczeń, – zna kategorie zdolności do czynnej służby wojskowej.

Dział II. Ochrona ludności i obrona cywilna					
2.1 Międzynarodowe prawo humanitarne	Uczeń: – wyjaśnia podstawowe zasady Międzynarodowego Prawa Humanitarnego.	Uczeń: – wie, czym jest umowa międzynarodowa, – wymienia zadania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, – wymienia zadania Konwencji Genewskiej.	Uczeń: – wie, kim był Henry Dunant, – omawia założenia Konwencji Genewskiej, – wymienia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – omawia postanowienia konwencji Haskiej z 1954 roku.	Uczeń: – uzasadnia konieczność utworzenia Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – omawia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – wie, kim jest kombatan w myśl MPH.	Uczeń: – zapoznaje się z wybranym przez siebie tekstem MPH i go prezentuje, – odnajduje w swojej okolicy budynki oznaczone symbolami ochrony ogólnej lub specjalnej, – omawia zbrodnie ludobójstwa XX wieku.
2.2. Ochrona ludności	Uczeń: – wie, czym jest System PRM oraz KSRG. – wymienia zadania Państwowej Straży Pożarnej.	Uczeń: – wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania KSRG, Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego.	Uczeń: – wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby oraz podmioty ratownicze, takie jak: OSP, GOPR, TOPR, WOPR.	Uczeń: – wyjaśnia, w jakim celu został powołany system PRM, – omawia, w jakich sytuacjach korzystamy z pomocy LPR.	Uczeń: – przygotowuje materiały dotyczące historii OSP, TOPR, GOPR, WOPR.
2.3 Obrona cywilna. Alarmowanie i informowanie ludności	Uczeń: – przedstawia zadania Obrony Cywilnej,	Uczeń: – wymienia podstawowe dokumenty ONZ	Uczeń: – omawia podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności	Uczeń: – omawia cele ostrzegania ludności przed zagrożeniami,	Uczeń: – przygotowuje prezentację multimedialną

Autorzy: Barbara Boniek, Barbara Wojtaś

	– wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia, – rozpoznaje sygnały alarmowe, – wie, jakie urządzenia wykorzystuje się do ogłaszania i odwoływania alarmów, – wyjaśnia zasady właściwego zachowania się w sytuacji uruchomienia sygnałów alarmowych.	- regulujące funkcjonowanie Obrony Cywilnej w świecie, – zna rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych, – omawia zadania Obrony Cywilnej, – omawia sposoby ogłaszania i odwoływania alarmów, – wymienia miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów.	- i Obrony Cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej, – omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu, – przedstawia procedury postępowania po ogłoszeniu zagrożeń.	– ustala liczbę i lokalizację syren alarmowych w swojej miejscowości lub jej pobliżu, – wie, że sprawne działanie systemu alarmowania informowania przeciwdziała panice.	przedstawiającą system ostrzegania przed zagrożeniami.
2.4 Ewakuacja ludności, środków materiałowych oraz zwierząt	Uczeń: – potrafi odpowiednio zachować się w czasie ewakuacji, – zna pojęcie: samoewakuacja, – wie, w jaki sposób przygotować się do ewakuacji, – zna drogi ewakuacyjne	Uczeń: – wymienia rodzaje ewakuacji, – zna i omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu ewakuacji, – potrafi zaplanować samoewakuację, – wie, jakie są cele ewakuacji mienia,	Uczeń: – wyjaśnia, na czym, polega ewakuacja I, II i III stopnia, – opracowuje listę rzeczy, które należy zabrać w przypadku ewakuacji, – omawia czynności, które należy wykonać po ogłoszeniu ewakuacji,	Uczeń: – omawia zadania władz lokalnych oraz odpowiednich służb podczas ewakuacji, – potrafi ewakuować się w trybie nagłym, – wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanej ludności w żywność	Uczeń: – przygotowuje plan ewakuacji budynku szkoły.

	w szkole, – wskazuje drogi ewakuacji w szkole.	– omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych.	– wyjaśnia, w jakiej sytuacji dokonuje się ewakuacji mienia, – wyznacza strefę bezpieczeństwa w sytuacji zagrożenia, – zna zasady ewakuacji z budynku szkoły.	i wodę, – uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, – omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń.	
Dział III. Działania ratownicze w sytuacjach nadzwyczajnych					
3.1. Pożary	Uczeń: – zna źródła powstawania pożarów, – wie, jak zachować się podczas pożaru, – zna numery alarmowe do poszczególnych służb ratunkowych, – uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych.	Uczeń: – charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy, – potrafi właściwie powiadomić służby ratunkowe o pożarze, – wyjaśnia, jak gasić płonącą odzież na człowieku oraz olej na patelni.	Uczeń: – wymienia elementy trójkąta spalania, – zna i omawia wybrane znaki przeciwpożarowe, – wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, – potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru,	Uczeń: – wymienia sposoby zapobiegania pożarom, – omawia zasady właściwego reagowania podczas pożaru, – opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego, – wymienia podręczny sprzęt gaśniczy, – potrafi wyjaśnić, w jaki sposób powinna przebiegać ewakuacja z budynku	Uczeń: – przygotowuje pełną listę służb i instytucji w okolicy, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia, – omawia sposoby przeciwdziałania panice.

				szkoły na wypadek pożaru.	
3.2. Wypadki komunikacyjne	Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny wypadków komunikacyjnych, – zna sposób zabezpieczenia miejsca zdarzenia, – opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania.	Uczeń: – wyjaśnia różnicę pomiędzy kolizją a wypadkiem, – wie, w jaki sposób zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi, poszkodowanemu i świadkom zdarzenia.	Uczeń: – potrafi omówić sytuacje wymagające ewakuacji z pojazdu, – potrafi zademonstrować technikę ewakuacji z pojazdu, – potrafi zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi, poszkodowanemu i świadkom zdarzenia.	Uczeń: – wyjaśnia znaczenie tunelu ratowniczego, – zna odległości, w jakich należy umieścić trójkąt ostrzegawczy w zależności od obszaru, na jakim się znajduje, – wymienia sytuacje, w których dochodzi do uszkodzenia kręgosłupa.	Uczeń: – przygotowuje zestawienie wypadków i kolizji mających miejsce w poprzednim roku w jego miejscowości lub województwie.
3.3. Zagrożenia związane ze zjawiskami atmosferycznymi	Uczeń: – wymienia źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu, – wie, jak należy chronić się przed działaniem	Uczeń: – wie, jakie zagrożenia związane ze zjawiskami pogodowymi występują na terenie naszego kraju, – wie, dlaczego	Uczeń: – potrafi udzielić pomocy osobie, która uległa wyżębieniu, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym	Uczeń: – podaje przykłady zagrożeń, które wystąpiły w Polsce w ostatnich latach, – wie, gdzie w jego województwie	Uczeń: – samodzielnie opracowuje mapę zagrożenia powodziowego dla wybranego województwa, – przygotowuje

	niskiej i wysokiej temperatury, – wie, jak zachować się czasie burzy, śnieżycy, wichur i powodzi, – wie, jak należy chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury, – zna zasady postępowania w czasie śnieżycy i mrozu.	należy sprawdzać prognozę pogody, – zna procedury postępowania w czasie burzy i wichury, – zna procedury postępowania w czasie zagrożenia powodziowego i powodzi, – wie, jak należy zachować się w górach przed wyjściem na szlak.	otoczeniu. – przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi lub innych klęsk żywiołowych, – potrafi prawidłowo zachować się w przypadku zejścia lawiny.	znajdują się zapory wodne, ocenia ryzyko powodzi na wypadek ich przerwania.	prezentację przedstawiającą procedury postępowania w czasie zagrożeń naturalnych.
3.4 Zagrożenia techniczne	Uczeń: – wymienia przykłady zagrożeń technicznych, – wie, jak postępować w sytuacji wystąpienia katastrofy technicznej, – uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas	Uczeń: – omawia procedury postępowania w przypadku katastrofy budowlanej i komunikacyjnej, – przedstawia zasady działania w sytuacji wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym.	Uczeń: – wyjaśnia, jak należy się zachować w sytuacji odnalezienia niewypału lub niewybuchu, – przedstawia zasady przestrzegania bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia.	Uczeń: – omawia przyczyny powstawania zagrożeń technicznych, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w swoim najbliższym otoczeniu, – wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie w momentach wystąpienia poszczególnych	Uczeń: – przygotowuje mini poradnik dotyczący postępowania w sytuacji różnorodnych zagrożeń.

	różnorodnych zagrożeń.			zagrożeń.	
3.5 Zagrożenia chemiczne i radiacyjne	Uczeń: – wymienia zastępcze środki ochrony skóry i dróg oddechowych przed środkami chemicznymi, – wie, jakie materiały można wykorzystywać, jako zastępcze środki ochrony dróg oddechowych i skóry, – przedstawia najczęstsze przyczyny uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych (NSCh).	Uczeń: – przedstawia zasady postępowania w sytuacji prawdopodobieństwa przeniknięcia niebezpiecznych środków chemicznych do budynku mieszkalnego, – wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu z materiałami niebezpiecznymi lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi., – zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed	Uczeń: – opisuje kolejność działań w sytuacji wypadku pojazdu z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych (NSCh) i TŚP, – zna tablice oznaczające materiały niebezpieczne w transporcie, – wyjaśnia znaczenie pojęć: • odkażanie, • dezaktywacja, • dezynfekcja, • deratyzacja, – wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne, – wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami, – omawia sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwichemicznego, a	Uczeń: – wymienia rodzaje oznaczeń substancji toksycznych i miejsca ich ekspozowania, – rozpoznaje oznaczenia substancji toksycznych na pojazdach i budowlach, – uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń, – omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę.	Uczeń: – przygotowuje informacje dotyczące dróg przejazdu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne w swoim województwie.

Autorzy: Barbara Boniek, Barbara Wojtaś

		szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących.	także indywidualnego pakietu radioochronnego.		
3.6. Zagrożenie terroryzmem. Cyberprzemoc	Uczeń: – wie, jak postępować w przypadku podłożenia bomby oraz samochodu pułapki, – wie, jak rozpoznać samochód pułapkę, – zna pojęcie: żywa bomba, – wie, jak postępować z osobą niebezpieczną, – wie, jak zachować się po zamachu bombowym.	Uczeń: – wyjaśnia, jak rozumie pojęcie terroryzmu, – wymienia i omawia środki i metody ataków terrorystycznych, – potrafi właściwie ocenić sytuację zagrożenia, – wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja.	Uczeń: – charakteryzuje motywy ataków terrorystycznych, – wskazuje informacje, jakie należy podać przy zgłaszaniu na policję podejrzenia o podłożeniu ładunku wybuchowego, – wymienia podstawowe procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego, – wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia.	Uczeń: – omawia, co może być potencjalną oznaką zagrożenia terrorystycznego, – wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych, – wskazuje sposoby przeciwdziałania panice, – zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”).	Uczeń: – omawia przyczyny i skutki najbardziej spektakularnych zamachów terrorystycznych, które miały miejsce w XX i XXI wieku.
Dział IV. Pierwsza pomoc					
4.1. Pierwsza pomoc. Triada życia.	Uczeń: – rozumie znaczenie podejmowania	Uczeń: – przedstawia schemat wzywania	Uczeń: – podaje definicję pierwszej pomocy,	Uczeń: – uzasadnia konieczność	Uczeń: – wyjaśnia konsekwencje

Autorzy: Barbara Boniek, Barbara Wojtaś

	działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy, – zna ogniwa łańcucha przeżycia, – wymienia numery telefonów alarmowych, -zna pojęcie: stan zagrożenia życia.	pomocy, – rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wyjaśnia podstawowe zasady postępowania ratownika na miejscu zdarzenia, – omawia poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia, – omawia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych.	wymienia cele i zadania pierwszej pomocy, – przedstawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia, – wymienia potencjalne zagrożenia dla ratownika, – wykazuje się znajomością schematu prowadzenia rozmowy z dyspozytorem służb ratunkowych, – wymienia stany zagrożenia życia, – wyjaśnia, dlaczego po zatrzymaniu krążenia, ważne jest natychmiastowe podjęcie czynności ratunkowych.	udzielania pierwszej pomocy, – potrafi dokonać oceny miejsca zdarzenia oraz je zabezpieczyć, – demonstruje sposób udrożnienia dróg oddechowych i potrafi wyjaśnić znaczenie tej czynności, – omawia schemat ABC.	nieudzielenia pierwszej pomocy, – przedstawia anatomie i fizjologię układu nerwowego.
4.2. Poszkodowany nieprzytomny. Zadławienia	Uczeń: – wymienia objawy utraty przytomności, – potrafi dokonać wstępnej oceny poszkodowanego, – dokonuje oceny	Uczeń: – zna konsekwencje utraty przytomności, – wie, dlaczego nieprzytomnemu poszkodowanemu należy udrożnić	Uczeń: – wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, – wie, w jaki sposób zapewnić osobie	Uczeń: Uczeń: – wie, w jaki sposób należy zapobiegać skutkom utraty przytomności, – omawia	Uczeń: – przygotowuje informacje na temat zadań i działania SOR oraz CPR.

	funkcji życiowych, – zna schemat postępowania z poszkodowanym nieprzytomnym, – zna mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.	drogi oddechowe, – potrafi udzielić pomocy osobie nieprzytomnej, – potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, – wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.	nieprzytomnej komfort termiczny, – potrafi wykonać rękoczyn ratunkowy w przypadku zadławienia u dorosłych i niemowląt.	i przedstawia odmienność ułożenia w pozycji bezpiecznej kobiety ciężarnej, – wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci.	
4.3. Nagłe zatrzymanie krążenia u osoby dorosłej. Zastosowanie AED	Uczeń: – potrafi rozpoznać poszkodowanego, u którego doszło do nagłego zatrzymania krążenia (NZK), – umie wykonać zgodnie z algorytmem resuscytację krążeniowo-oddechową u osoby dorosłej, – opisuje zastosowanie	Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego ważne jest jak najszybsze podjęcie resuscytacji, – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową, – omawia algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia. – potrafi wykonać	Uczeń: – analizuje schemat udzielania pomocy poszkodowanemu nieprzytomnemu pozbawionemu czynności życiowych, – wyjaśnia pojęcie: nagłe zatrzymanie krążenia, – wymienia jego oznaki, – potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia (NZK), – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo	Uczeń: – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, – wyjaśnia różnicę między resuscytacją a reanimacją, – wymienia objawy powrotu krążenia u poszkodowanego, – prawidłowo	Uczeń: – przygotowuje plakat zachęcający do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej i obsługi AED.

	automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej, – potrafi bezpiecznie obsłużyć AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED.	resuscytację krążeniowo - oddechową z wykorzystaniem AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED.	– oddechową, – potrafi wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową z wykorzystaniem AED, – omawia zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED, – wyjaśnia, na czym polega migotanie komór.	wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, z wykorzystaniem AED. – wymienia dodatkowe wyposażenie AED, – wyjaśnia, czym jest program PAD.	
4.4 Urazy. Apteczka pierwszej pomocy	Uczeń: – wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu, – potrafi rozpoznać: złamanie, skręcenie, zwichnięcie, – wymienia przyczyny powstawania tych urazów, – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostno-stawowych,	Uczeń: – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostnych, – wie, które urazy stanowią największe zagrożenie dla życia i zdrowia, – wymienia rodzaje złamań, – potrafi udzielić pierwszej pomocy osobom ze złamaniami kończyn, – wymienia sytuacje,	Uczeń: – wyjaśnia, w jakich okolicznościach dochodzi najczęściej do urazów kostno-stawowych, – stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów, – zna sposoby, złagodzenia bólu u poszkodowanego ze złamaniem, – opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa,	Uczeń: – wie, które urazy stanowią największe zagrożenie dla życia i zdrowia, – wyjaśnia regułę Potta i zasady unieruchomienia anatomicznego, – wymienia przykłady zapobiegania urazom, – przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, – uzasadnia, dlaczego wyposażenie apteczki	Uczeń: – przygotowuje informacje, w których państwach niezbędnym wyposażeniem pojazdu jest apteczka samochodowa.

	– wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy, – zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy.	w których może dojść do urazów kręgosłupa, – wymienia przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, – zna definicję masywnego krwotoku.	– omawia zastosowanie zaopatrzenia apteczki, – stosuje stażę taktyczną, – potrafi zatamować krwotok za pomocą opaski improwizowanej.	może ulegać modyfikacjom, – potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku uciskowego, – umie zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyi.	
4.5 Oparzenia. Postępowanie przeciwwstrząsowe	Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny oparzeń, – zna stopnie oparzeń, – potrafi postępować przy oparzeniach termicznych.	Uczeń: – wyjaśnia pojęcie: oparzenie, – omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego, – demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny, – zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające.	Uczeń: – omawia oparzenia I, II i III stopnia, – udziela pierwszej pomocy przy obrażeniach termicznych, – omawia, czego nie należy wykonywać przy oparzeniach, – omawia regułę dziesięć i dłoni stosowaną do oceny rozległości oparzeń, – wymienia objawy wstrząsu.	Uczeń: – wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, – wymienia objawy oparzeń dróg oddechowych, – omawia zasady postępowania przy oparzeniach chemicznych, elektrycznych, – stosuje zasady	Uczeń: – przygotowuje informacje o opatrunkach hydrożelowych.

				postępowania przeciwwstrząsowego .	
4.6 Zatrucia	Uczeń: – omawia przyczyny zatruć, – wie, w jaki sposób zapobiegać zatruciom, – opisuje objawy zatruć: gazami toksycznymi, środkami odurzającymi, tlenkiem węgla.	Uczeń: – omawia postępowanie ratownicze w przypadku zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi.	Uczeń: – opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, – wie, jak postępować wobec osoby, która uległa zatruciu.	Uczeń: – zna drogi przenikania trucizn do organizmu, – omawia objawy zatruć pokarmowych oraz sposób udzielania pierwszej pomocy, – wyjaśnia, dlaczego CO jest nazywany cichym zabójcą.	Uczeń: – przygotowuje plakat dotyczący zatruć pokarmowych.
4.7 Utonięcia. Wypadki nad wodą	Uczeń: – opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, – wymienia zagrożenia związane z wodą.	Uczeń: – wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem, – odtwarza etapy pomocy w podtopieniach.	Uczeń: – omawia czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody, – wyjaśnia, dlaczego osoba, która tonęła zagrożona jest hipotermią.	Uczeń: – omawia skutki tonięcia w słodkiej i słonej wodzie, – wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom na akwenach wodnych.	Uczeń: – omawia etapy tonięcia, – przedstawia postępowanie w sytuacji załamania tafli lodu.
Dział V. Edukacja obronna					
5.1. Sposoby przetrwania	Uczeń: – omawia wpływ czynników zewnętrznych na organizm człowieka.	Uczeń: – zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody	Uczeń: – zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać,	Uczeń: – zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w	Uczeń: – wymienia jadalne rośliny dziko rosnące w jego okolicy.

Autorzy: Barbara Boniek, Barbara Wojtaś

		i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania.	np. w sytuacji działań wojennych.	środowisku naturalnym, – wyjaśnia zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania.	
5.2. Cyberbezpieczeństwo	Uczeń: – wyjaśnia termin cyberbezpieczeństwo .	Uczeń: – omawia zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa .	Uczeń: – potrafi zgłosić cyberzagrożenie, -wyjaśnia znaczenie cyberzagrożeń w wymiarze cywilnym i potrafi je rozpoznać oraz zna procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia.	Uczeń: – wskazuje podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo cyberprzestrzeni.	Uczeń: – omawia stopnie alarmowe CRP, – potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa.
5.3 Strzelectwo	Uczeń: – zna zasady bezpiecznego korzystania z broni.	Uczeń: – wymienia podstawowe elementy broni. – potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem, na przykład: broni kulowej, pneumatycznej,	Uczeń: – zna zasady składania i rozkładania broni, – dokonuje podziału broni palnej.	Uczeń: – omawia postawy strzeleckie, – wyjaśnia akronim BLOS, – wymienia pięć zasad dobrego strzelania.	– omawia umiejętności jakie można doskonalić na strzelnicy wirtualnej.

Autorzy: Barbara Boniek, Barbara Wojtaś

		replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych.			
--	--	--	--	--	--